

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zo nodig enige bekorting aan te brengen

DE 'JAN DEKKER-STICHTING'

Namens het bestuur der JAN DEKKER-stichting hebben ondergetekenden de eer te berichten, dat subsidie-aanvragen ter ondersteuning of mogelijk maken van geneeskundige onderzoeken in Nederland of in de gebiedsdelen buiten Europa, wederom in behandeling kunnen worden genomen. De aanvrager, of degene onder wiens leiding het werk wordt uitgevoerd, moet van Nederlandse nationaliteit zijn.

Namens het bestuur der JAN DEKKER-stichting,

Amsterdam, 20 September 1947

J. C. WENT, *voorzitter.*

H. T. DEELMAN, *secretaris.*

EEN MERKWAARDIG PHENOMEEN: PTYALORRHOEA EJACELATIVA

Kortgeleden verklaarde de moeder van een der zuigelingen van een consultatiebureau dat haar kind van 7 maanden sinds 4 tot 5 weken bij het eten van beschuit en brood, maar soms ook bij andere spijsen enige malen een straaltje vocht opspoot uit het mondje: „het lijkt soms op de bedriegertjes”. Het kind kwam indertijd licht dystrophisch onder contrôle, maar toonde thans geen enkele organische afwijking. Het bezat reeds 5 tanden, er was geen salivatie. Het onderzoek van het mondje evenals het aftasten van de gl. submaxillaris en sublingualis bleven zonder resultaat. Druk op de speekselklieren deed geen zichtbare hoeveelheid speeksel verschijnen, terwijl van etter geen sprake was. Gewapend met een lepeltje en een beschuit werd overgegaan tot de demonstratie ad oculos, en met succes. Enige minuten na het begin van de maaltijd, terwijl de onderkaak zich naar beneden bewoog, spoot met vrij grote kracht een fijn straaltje vocht omhoog tot ongeveer 5 cm boven het niveau van de mond, dat zeker ongeveer 4 cm voor de mond terecht kwam. De nauwkeurige inspectie leerde dat het vocht waarschijnlijk uit den rechter carunculus sublingualis omhoogspoot. Na enige minuten volgde een herhaling van het verschijnsel, thans iets minder fraai, waarschijnlijk uit de linker carunkel. De hoeveelheid uitgespoten vloeistof was te gering voor een chemisch onderzoek.

Het meest voor de hand ligt, mede in verband met de zeer scherpe waarneming van de moeder die zeer veel kinderen heeft verzorgd, dat de speekselklieren bij dit kind pas met 6 maanden veel speeksel zijn begonnen af te scheiden. Onder invloed van de prikkel van het voedsel waarbij vooral beschuit en brood worden genoemd, ontstaat er extra-afscheiding van speeksel, dat onder druk komt te staan in de gl. submaxillaris en/of gl. sublingualis. Misschien dat hier aangeboren afwijkingen in de speekselgang of klieren op de duur aantoonbaar worden, zoals onder anderen door GORTER voor de gl. parotis werd beschreven. Door de spierwerking bij happen en slikken (mm. digastrici, stylohyoidei en mylohyoidei) wordt hier blijkbaar het spuiten van dit opgehoopte speeksel bevorderd. Een poging hier enige opheldering te brengen door een röntgenphoto na opspuiten van de speekselgangen met lipiodol stuitte af op technische en andere bezwaren.

De zeer verontruste moeder is met de gegeven verklaring voorlopig gerust gesteld, evenals met het therapeutisch nihilisme.

In geen der vele geraadpleegde boeken op het gebied der kinderziekten vond ik dit verschijnsel beschreven: wellicht zijn er onder de practiserende collegae die het kennen.

Baarn, 8 September 1947

D. P. R. KEIZER, *kinderarts*

ARTSEN VOOR INDIË

De nood is zéér groot! Terecht schreef prof. VAN LOGHEM in het nummer van 9 Augustus over de Volksgezondheid: „Haar onmisbare voorwaarden — wel-

vaart, orde, *geneeskundige voorziening*, westerse wetenschap en techniek — zijn ernstig bedreigd". Vooral die geneeskundige voorziening dreigt op het ogenblik, nu vele artsen na afloop van hun twee- of één-jarig contract terugkeren, spaak te lopen. Zeker: zéér vele artsen vertrokken in het afgelopen jaar naar Indië doch merendeels in militair verband. Nu sluit zodanig verband natuurlijk geenszins uit, dat zij ook de bevolking zullen helpen — integendeel leert de ervaring, dat vrijwel overal waar onze troepen komen, de militaire artsen onmiddellijk aan de noodlijdende bevolking hulp verlenen, daarbij zeer krachtig bijgestaan door de „hospic's" en zelfs door de gewone soldaten, wien geen moeite te groot schijnt te zijn, wanneer het gaat om hulp aan de slachtoffers van merdeka. Maar natuurlijk is voor hen de militaire taak het belangrijkste en als de compie verder trekt, verdwijnt veelal deze medische hulp ook weer. Het is dan de taak der mobiele teams als onderdeel van het Nederlandsche Roode Kruis, afdeling Indonesië, dit werk over te nemen, totdat de toestand zodanig genormaliseerd is, dat de Dienst der Volksgezondheid weer de vroegere voorzieningen — al dan niet gewijzigd — kan doorvoeren. Over dit werk der mobiele teams schreef ik uitvoeriger in het *Tijdschrift voor Sociale Geneeskunde* 1) waaruit kan blijken dat het overgrote deel van dit werk neerkomt op de schouders van verpleegsters en hulpverpleegsters. Doch artsen zijn daarbij onmisbaar voor de leiding en contrôle.

Dit werk nu dreigt te zullen moeten worden stopgezet door gebrek aan artsen, terwijl ook de D.V.G. niet over voldoende medici beschikt om daarin te kunnen voorzien. Indertijd sprak ik de hoop uit, dat ons land de schande zou worden bespaard in het buitenland om hulp te moeten gaan aankloppen; helaas is het thans zo ver gekomen dat men voorbereidingen treft in Denemarken (en misschien ook in andere landen) medici voor Indië te gaan werven.

Ik kan niet beoordelen in hoeverre juist is wat ik hoorde: dat ook hier te lande het gebrek aan artsen zich reeds nijpend doet gevoelen. Men zou daar dan tegenover willen stellen dat thans toch regelmatig artsen terugkeren uit Indië na hun één- of twee-jarig verband daar te hebben volbracht. Is het dan niet mogelijk voor elk terugkerend arts althans één nieuwe uit te zenden? Zijn er onder de jong afgestudeerde medici geen, die zich aangetrokken voelen tot dit zo aanlokkelijke werk van grote zelfstandigheid onder een bevolking wier stralende dankbaarheid voor wat geboden wordt, rijker beloning is dan het wel niet overdadige doch zeker alleszins voldoende salaris dat kan worden verdiend? Zijn er onder de oudere artsen (vooral hen die vroeger in Indië werkten) geen die onze ereschuld aan Indië willen mee helpen aflossen door één of twee jaar terug te keren naar het land waar zij toch vroeger ongetwijfeld met veel voldoening hebben gewerkt? De weinige animo die er voor aanmelding schijnt te bestaan, kan ik slechts verklaren door aan te nemen, dat men niet beseft hoe hoog de nood gestegen is, en niet door-drongen is van de grote betekenis die de medische hulp heeft voor de pacificatie 2) en de wederopbouw van deze gewester.

Moge deze noodkreet weerklink vinden. Aanmelding kan geschieden bij de Indische Kamer van het Ned. Roode Kruis, Prinsessegracht, den Haag of eventueel rechtstreeks bij de Inspectie der Mobiele Teams, Molenvliet W 13, Batavia. Voor wie nog behoefte mocht hebben aan nadere inlichtingen, stel ik mij natuurlijk gaarne beschikbaar (adres: Parnassusweg 32, Amsterdam Z.).

Amsterdam, 20 September 1947

P. W. L. PENRIS

1) 1946, blz. 292 en volgende.

2) Kermerkend is wel de uitlating van een Brigadier (generaal) uit den tijd toen de mobiele teams hun werk pas begonnen tijdens de Engelse bezetting: deze twee teams zijn mij meer waard dan een heel bataljon!